

Motion till riksdagen 2021/22:4282

av **Fredrik Malm m.fl. (L)**

med anledning av skr. 2021/22:39 Riksrevisionens rapport om Pisaundersökningen 2018

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta ansvaret för internationella kunskapsmätningar från Statens skolverk till Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska föreslå ytterligare åtgärder för att säkra tillförlitligheten i genomförandet av internationella kunskapsmätningar i den svenska skolan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I samband med att resultaten från Pisa 2018 publicerades år 2019 framkom det att andelen elever som inte deltog i testerna var anmärkningsvärt hög, både i form av elever som var frånvarande och i form av elever som exkluderats av oklara skäl. Detta har varit föremål för en särskild granskning som Riksrevisionen låtit göra. I granskningen konstaterar Riksrevisionen att den höga andelen exkluderade elever i Pisa 2018 inte kan förklaras av ett ökat antal nyanlända elever. Vidare har Skolverket brustit i arbetet med att följa upp exkluderingar och bortfall.

Riksrevisionen riktar även kritik mot att Skolverket gav i uppdrag att granska Pisa-mätningens tillförlitlighet, exempelvis vad gäller exkluderingar, till samma organisation som ansvarar för mätningen – närmare bestämt OECD. Den rapport OECD tog fram kritiserar även av Riksrevisionen för att innehålla felaktiga antaganden. Riksrevisionen konstaterar därtill att den bristfälliga rapporten användes av både Skolverket och regeringen att återge rapportens slutsats om att resultaten går att lita på. Riksrevisionens slutsats är att regeringen inte har lyckats fullfölja sitt uppföljningsansvar enligt de krav som

grundlagen ställer samt att ingen av de granskade vidtog tillräckliga åtgärder för att ta reda på om något faktiskt blivit fel.

Liberalerna menar att det svenska skolsystemet är en av våra viktigaste samhällsinstitutioner. Vi anser att det därför är viktigt att utvecklingen i skolsystemet vad gäller elevers kunskapsresultat noga kan studeras. Det är möjligt genom de internationella kunskapsmätningarna, som Pisa är ett exempel på. Om mätningarna genomförs korrekt kan de ge viktig kunskap om inom vilka områden det råder behov av åtgärder. Det är därför av yttersta vikt att de internationella kunskapsmätningarna genomförs korrekt enligt de instruktioner och regler som organisationerna bakom mätningarna har upprättat.

Riksrevisionens granskning visar på allvarliga brister både i genomförandet av Pisa 2018 och i hanteringen av den kritik mot brister i mätningens tillförlitlighet som orsakats av exkluderingen. Liberalerna instämmer i de rekommendationer Riksrevisionen lämnar men gör bedömningen att kraftfullare åtgärder bör vidtas.

Liberalerna menar att ansvaret för genomförandet och samordningen av de internationella kunskapsmätningarna borde övergå till Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). Det är ett statligt forskningsinstitut som besitter god expertis om större kvantitativa studier och vars syfte är att skapa bästa möjliga kunskapsunderlag för den politik som berör utbildning i Sverige. Andra aktörer kan också involveras i det praktiska genomförandet av proven.

Med anledning av Riksrevisionens granskning föreslår Liberalerna att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om att ansvaret för samordningen och genomförandet av internationella kunskapsmätningar överflyttas till IFAU. Vidare vill Liberalerna att regeringen återkommer med förslag på ytterligare åtgärder för hur bristerna ska åtgärdas så att mätningarna kan genomföras med en betydligt högre tillförlitlighet framgent.

Fredrik Malm (L)

Maria Nilsson (L)

Lina Nordquist (L)

Christer Nylander (L)

Allan Widman (L)

Johan Pehrson (L)

Gulan Avcı (L)

Mats Persson (L)